

На основу члана 58. Закона о социјалној заштити (Сл.гласник РС 24/2011), и поглавља IX Посебног протокола о поступању центара за социјални рад – органа старатељства у случајевима насиља у породици и женама у партнерским односима, полазећи од надлежности појединих државних органа, институција и органа локалне самоуправе-учесника споразума, у спровођењу заштите жртава насиља у породици и у партнерским односима дана 07.04.2015. године закључује се

СПОРАЗУМ О САРАДЊИ У СПРОВОЂЕЊУ ЗАШТИТЕ ЖРТАВА НАСИЉА У ПОРОДИЦИ И ЖЕНА У ПАРТНЕРСКИМ ОДНОСИМА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ВРБАС

између:

- 1. Општине Врбас**
- 2. Центра за социјални рад Врбас**
- 3. Полицијске станице Врбас**
- 4. Дома здравља Врбас**
- 5. Основног Јавног тужилаштва Врбас**
- 6. Основног суда у Врбасу**
- 7. Прекршајног суда у Новом Саду - одељење у Врбасу**
- 8. Актива директора основних и средњих школа општине Врбас**
- 9. Предшколске установе "Бошко Буха" Врбас**
- 10. Опште болнице Врбас**
- 11. Црвеног крста Врбас**

I

ЗНАЧАЈ САРАДЊЕ

Насиље у породици се дефинише и забрањује одредбама Породичног закона, Кривичног законика и Закона о јавном реду и миру. Насиље над женама има различите облике и манифестације (физичко, сексуално, психичко, економско). Оно увек представља злоупотребу моћи и покушај вршења контроле над чланом породице који има мање моћи, а родна димензија насиља је његова суштинска карактеристика.

Насиље над женама у породици и у партнерским односима је озбиљан деликт и захтева ефикасан одговор свих установа које се баве овом проблематиком и које су одговорне за препознавање насиља у оквиру вршења своје редовне делатности. Само координираном акцијом јавних служби, организација цивилног друштва, локалних самоуправа и других релевантних актера у заједници може се спречити и решити проблем насиља у породици.

Међусекторска и мултидисциплинарна сарадња омогућиће бољу и бржу размену информација, лакше усаглашавање принципа и критеријума за процену и поступање у конкретним ситуацијама, компатибилне акције, правовремене и свеобухватне интервенције и повећање одговорности сваког од система.

Циљ свих интервенција које планирају и предузимају професионалци различитих система је заустављање насиља и постизање безбедности жртве, а одговорност за заштиту жртве насиља је на институцијама.

II

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет овог Споразума је успостављање модела сарадње установа и других организација на локалном нивоу, ради ефикасног остваривања и спровођења заштите жртава насиља у породици и у партнерским односима (у даљем тексту: жртва насиља), према којима је извршено насиље у породици (у даљем тексту: насиље).

У спровођењу Споразума, учесници истог руководе се Општим протоколом о поступању и сарадњи установа, органа и организација у ситуацијама насиља над женама у породици и у партнерским односима, посебним протоколима и прописаним надлежностима.

Циљеви Споразума су:

1. Откривање случајева насиља у породици и партнерским односима, покретање поступка за изрицање мера заштите од насиља у породици и санкционисање учиниоца насиља;
2. Зауостављање насиља и очување безбедности жртве насиља уз дужно поштовање људских права;
3. Хитност у поступању у складу са степеном угрожености жртве насиља;
4. Уважавање и очување достојанства и приватности жртве насиља и уважавање њихових потреба и ставова;
5. Заједничко и координирано деловање учесника споразума, као и изградња и очување поверења у државне органе и институције ради обезбеђивања доступног, ефикасног и делотворног система превенције и заштите свих жртава насиља у породици и других облика родно заснованог насиља.
6. Повећање удела судски процесуираних и законски санкционисаних починилаца насиља у породици;
7. Повећање броја откривених случајева насиља у породици;
8. Формирање јединствене базе података;
9. Подизање безбедности и снижавање нивоа стреса професионалаца и волонтера ангажованих на заштити жртава.

III

ЗАКОНСКИ ОКВИР ЗА ДОНОШЕЊЕ СПОРАЗУМА

- Закон о социјалној заштити (Сл.гласник РС 24/11)
- Кривични законик („Сл.гласник РС“ бр.85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09,121/12, 104/13)
- Законик о кривичном поступку („Сл.гласник РС“ бр.46/06, 72/11, 101/11, 121/12,32/13, 45/13)
- Породични закон РС („Сл.гласник РС“ бр.18/05, 72/11)
- Закон о прекршајима („Сл. гласник РС“ бр. 101/05, 116/08, 111/09, 65/13)
- Закон о јавном реду и миру („Сл. гласник“ бр. 51/92, 53/93, 67/93, 48/94, 85/05,101/05)
- Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета („Сл.лист СРЈ Међународни уговори „бр. 15/90, 4/96, 2/97)
- Правилник о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад ("Сл.гласник РС" бр. 59/08, 37/10, 39/11, 1/12)
- Национални план акције за децу од 12.02.2004.год.
- Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања

- Општи протокол о поступању и сарадњи установа, органа и организација у ситуацијама насиља над женама у породици и у партнерским односима
- Посебан протокол о поступању центара за социјални рад-органа стартељства у случајевима насиља у породици и женама у партнерским односима
- Посебан протокол о поступању полицијских службеника у случајевима насиља над женама у породици и партнерским односима
- Посебан протокол о поступању полицијских службеника у заштити малолетних лица од злостављања и занемаривања
- Посебан протокол за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама
- Посебан протокол система здравствене заштите за заштиту деце од злостављања и занемаривања
- Посебан протокол Министарства здравља Републике Србије за заштиту и поступање са женама које су изложене насиљу.

IV

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ПОСТУПАЊА ПАРТНЕРСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

- Безбедност/ сигурност жртве је приоритетан циљ у свим интервенцијама;
- За насилно понашање одговоран је искључиво насилник;
- Примарни задатак је заустављање насиља и здравствено збрињавање жртве;
- Поштовање потреба, права и емоција;
- Избегавање секундарне виктимизације жртве;
- Хитност у поступању, уз избор најцелисходнијих процедура;
- Препознавање и супротстављање предрасудама у третману жртава и насилника - посебно у односу на полне, етничке, верске разлике, различите сексуалне оријентације, ментална и физичка обележја и др.;
- Преузимање одговорности партнерских организација за поступање у оквиру својих улога, надлежности и мисија;
- Подизање стручних компетенција кроз планске едукације и афирмацију примера добре праксе;
- Међусобно информисање институција о сваком случају насиља;
- Информисање жртве о механизмима заштите и њеним правима;
- Заједничко и координисано деловање надлежних органа и очување поверења у државне органе и институције.

V

КООРДИНАЦИЈА РАДА ПОТПИСНИКА СПОРАЗУМА У ПОСТУПЦИМА ОТКРИВАЊА И ПРИЈАВЉИВАЊА СУМЊИ НА НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ И ЖЕНАМА У ПАРТНЕРСКИМ ОДНОСИМА

1. Пријаве сумњи/сазнања на постојање насиља у породици и женама у партнерским односима (у даљем тексту пријаве) подносе се: јавном тужилаштву, полицији и центру за социјални рад. Пријаве сумњи/сазнања о извршеним кривичним делима за која се гони по службеној дужности (чл. 194.КЗ РС) подносе се Вишем или основном јавном тужилаштву или полицији.
2. Пријаве Центру за социјални рад Врбас се подносе у **пријемној канцеларији радним даном** (од понедељка до петка) од 8 до 13 часова, и то: **писаним поднеском**, усмено о чему се сачињава службена белешка, **телефоном** на број: 706-524, о чему се сачињава службена белешка. Грађанин, подносилац пријаве, уколико то захтева, може остати анониман.

3. Здравствене установе, школе и предшколске установе (уз консултације Тима за заштиту деце /ученика од насиља), организације цивилног друштва и друге организације и органи подносе пријаве Центру за социјални рад Врбас , по правилу, у писаној форми.

Писане пријаве наведених институција и организација садржаваће све релевантне податке и процене којима располажу, а тичу се жртве насиља у породици, жена у партнерским односима или насилника.

4. Пријаве сумњи на насиље у породици подносе се јавном тужилаштву. Уколико се пријава подноси Полицијској станици Врбас, може бити поднета сваким даном, током 24 часа и то: на телефон 706-752, писаним поднеском, односно усмено на записник.

5. Полицијска станица Врбас ће, о примљеним пријавама сумњи на насиље у породици и женама у партнерским односима, обавестити Центар за социјални рад у писаној форми у року од 24 часа, како би се планирале даље заједничке активности.

О пријавама примљеним ван радног времена Центра за социјални рад, Полицијска станица ће обавестити дежурног радника Центра за социјални рад , како би се извршила процена потребе за предузимањем мера неодложне интервенције. Дежурни радник центра биће обавештен на број телефона који је центар за социјални рад дужан доставити Полицијској станици, у акту којим центар одређује дежурног радника и доставља Полицијској станици.

Центар је дужан да пружи непосредно и у сарадњи са другим службама услугу неодложне интервенције жртви породичног насиља, када је потребно предузети мере за осигурање безбедности и заштите здравља, односно када постоје оправдани разлози да би непредузимањем хитних мера и услуга из надлежности центра дошло до угрожавања живота, здравља и развоја жртве насиља.

Услугу неодложне интервенције центар је дужан да обезбеди и ван редовног радног времена , 24 часа, тако што ће обезбедити доступност дежурних стручних радника полицијским службеницима којима је пријављено насиље.

Неодложна интервенција се састоји у хитном обезбеђењу:

1. безбедности жртве (измештање од насилника),
2. здравствене заштите жртве (ургентни здравствени преглед),
3. егзистенцијалних услова жртве (одећа, хигијена , храна).

Услугу неодложне интервенције могу предузимати само стручни радници на пословима социјалног рада, за и ван редовног радног времена по утврђеном распореду дежурства.

По пријави полиције да је евидентиран случај насиља у породици ван редовног радног времена, дежурни стручни радник дужан је да изврши све неопходне провере, обави стандардизован интервју са жртвом насиља, провери прихватљивост пријаве, изврши пријемну процену, одреди приоритет поступања и предузме, у заједничкој координисаној акцији са полицијом, неодложне мере и услуге уколико процени да је угроженост жртве високог интензитета.

О предузетим мерама и прикупљеним подацима дужан је, први наредни радни дан, да сачини службену белешку и случај насиља заведе у службену евиденцију центра, након чега се кориснику (жртви) додељује водитељ случаја, уколико га већ нема и даље поступа по редовној процедури.

6. Поступање полиције по пријавама насиља у породици има приоритет, а стандарди поступања детаљније су дефинисани Посебним протоколом о поступању полицијских службеника у заштити малолетних лица од злостављања и занемаривања и Посебним протоколом о поступању полицијских службеника у случајевима насиља над женама у породици и у партнерским односима.

Протоколима је уређено:

- реаговање дежурне службе,
- реаговање полиције на месту догађаја,
- пријем пријава,

- прикупљање доказа,
- информисање и помоћ жртви,
- одузимање оружја и других опасних предмета,
- привођење насилника и његово задржавање ради успостављања реда и мира и успостављања контроле над учиниоцем и другим лицима затеченим на месту догађаја,
- подношење извештаја-писање прекршајних и кривичних пријава .

7. У наведеним ситуацијама полицијски службеници ће обавити хитне консултације са стручњацима Центра за социјални рад (радник у пријемној канцеларији или дежурни радник у неодложним интервенцијама), како би се проценила потреба за предузимањем мера заштите према деци односно другим ненасилним члановима породице.

8. Полицијска станица и Служба хитне помоћи Дома здравља ће, када то околности случаја налажу, организовати заједничке интервенције ради што ефикаснијег збрињавања жртви и прикупљања доказа за процесуирање насилника.

VI

КООРДИНАЦИЈА РАДА НА ПРОЦЕНИ РИЗИКА, СТАЊА И ПОТРЕБА И ПЛАНИРАЊУ ЗАШТИТЕ ЖРТАВА НАСИЉА У ПОРОДИЦИ И ЖЕНА У ПАРТНЕРСКИМ ОДНОСИМА

1. Стручни радник пријемне канцеларије - пријемни радник Центра за социјални рад Врбас ће у току једног радног дана извршити пријемну процену примљене пријаве.

Организација/институција која је поднела пријаву ће у телефонском контакту, на тражење стручног радника на пријему, дати допунска појашњења која се тичу околности случаја.

Случај у Центру за социјални рад Врбас ће бити отворен, ако се пријава процени као основана, а расположиви подаци указују на могућност постојања ситуације насиља у породици.

2. Стручни радник Центра за социјални рад Врбас - водитељ случаја, ће у року прописаном Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад спровести поступак почетне процене.

Почетна процена обухватиће процену ризика, стања и потреба жртве насиља.

Дом здравља, предшколске установе, школе, удружења грађана, полицијска станица ће, на тражење водитеља случаја, доставити податке о жртви насиља, породици и насилнику, које поседују у својој службеној евиденцији . Наведени подаци биће достављени најкасније у року од 48 часова на факс ,Центра за социјални рад Врбас , број : 021/706-524, мејл адресу: vrbas.csr@minrzs.gov.rs или хитном поштом.

3. Дом здравља Врбас ће у својим амбулантима и диспанзерима, обезбедити хитан преглед деце и других жртава насиља у породици.

Жртве насиља у породици су укључене у групу пацијената **која има приоритет у пријему и здравственом збрињавању.**

У свим објектима Дома здравља, жртва насиља ће моћи анонимно да испуни прописани тријажни лист и тиме обезбеди хитан пријем.

Дете или друга жртва насиља у породици, која се због посебних околности случаја, у Дом здравља, јавља у пратњи стручњака Центра, биће ургентно примљена.

4. Жртва насиља у породици ће бити примљена на лекарски преглед и када код себе тренутно нема личну документацију- личну карту и здравствену књижицу.

Жртва насиља се по свом избору, из разлога поверљивости и заштите приватности, може јавити ради прегледа у било коју амбуланту, без обзира у којој амбуланти има здравствени картон.

У овом случају, о извршеном прегледу, ће бити састављен детаљни извештај лекара и копију истог ће накнадно проследити амбуланти у којој жртва насиља има здравствени картон.

5. Ординирајући лекар ће у здравствени картон унети детаљан опис повреда, како би он могао бити касније коришћен за сачињавање извештаја.

Жртва насиља ће по процени лекара бити упућена на специјалистичке прегледе. Упутом ће се тражити хитан пријем.

6. Медицинско збрињавање жртава породичног насиља се обавља у објектима Дома здравља радним даном и суботом од 07,00 до 19,00 часова, а недељом и празником од 07,00 до 19,00 часова на дежурним пунктовима.

7. Служба хитне медицинске помоћи Дома здравља обезбеђује ургентни пријем жртава насиља у породици радним даном од 19,00 до 07,00 часова, викендом и празником.

Жртве насиља ће приликом пријема имати предност као и прописана хитна стања.

Служба хитне медицинске помоћи Дома здравља ће обезбедити да се један примерак извештаја лекара достави амбуланти у којој жртва насиља има здравствени картон.

Дом здравља ће одмах, без одлагања, попуњени Образац евидентирања и документовања насиља доставити Полицијској станици како би исти био саставни део одговарајуће пријаве према правосудним органима.

8. Стручни радници Центра за социјални рад ће одмах предузимати активности да се жртва упути у прихватилиште за жртве насиља или да јој се изнађе алтернативни смештај.

Када Центар за социјални рад упућује жртву насиља у прихватилиште, задужени стручни радник ће проверити испуњеност услова и обезбедити превоз особе.

Изузетно, по писаном захтеву Центра за социјални рад, Полицијска станица ће пружити помоћ стручном раднику центра приликом одвођења жртве породичног насиља у прихватилиште, у складу са прописима који регулишу послове пружања полицијске помоћи.

9. Стручњак Центра за социјални рад - водитељ случаја када процени да је због сложености случаја насиља (врста насиља, степен угрожености жртве, карактеристике породице и друге специфичности) неопходна мултисекторска сарадња на локалном нивоу, **организује конференцију случаја**, односно позива представнике других институција: полиције, здравства, образовања, тужилаштва, организација цивилног друштва и судова, на тимски састанак.

Позивање се врши писаним путем, факсом, мејлом или телефоном, рок одређују објективне околности случаја.

Стручни радник Центра за социјални рад ће за позване стручњаке из других сектора припремити извештај са до тада прикупљеним подацима и проценама и са истим упознати све присутне.

Свака позвана организација-потписница Споразума ће послати одговарајућег стручњака и прихватити обавезе и задатке примерено својим стручним ресурсима.

Обавеза сваког позваног представника је да се одазове позиву водитеља случаја и у складу са својим овлашћењима активно учествује на конференцији, тако што ће пружити све расположиве информације о случају, дати мишљење и предлог како заштитити жртву на најбољи начин, учествовати у изради плана заштите, те реализовати задатке утврђене планом у предвиђеним роковима.

Циљ конференције је да се прикупе све релевантне информације о случају, заједнички процени ситуација/ризик и испланирају свеобухватне мере заштите.

У случају високог ризика по безбедност жртве који индикује хитно реаговање (неодложна интервенција), не сазива се конференција случаја, јер се губи време значајно за обезбеђивање безбедности жртве, већ институције треба да се обавештавају телефонским путем.

Пре конференције случаја Центар предузима следеће:

- 1.прикупља информације о случају и процењује степен хитности у поступању на основу степена угрожености,
- 2.одређује водитеља случаја,
- 3.предузима мере из своје надлежности које су на располагању а за које није неопходна сарадња са другим институцијама,
- 4.водителј случаја сачињава извештај о случају намењен учесницима конференције,
- 5.позива учеснике конференције да се у одређеном термину окупе у просторијама Центра или на другом месту ако је то значајно за безбедност жртве.

Учесници конференције су водитељи случаја и чланови стручног тима Центра, жртва, дете које је довољног узраста да формира и слободно изрази мишљење уколико то по процени водитеља случаја неће изазвати секундарну трауматизацију, чланови породице чије учешће би било значајно за решавање проблема (изузев насилника), стручњаци из других система који су упознати или одговорни за случај као и стручњаци који ће бити укључени у рад због специјалистичке процене, планирања и пружања услуга.

Конференција треба да омогући:

1. заједничку процену степена угрожености,
2. израду плана заштите (детаљан и прецизан списак мера које ће се предузети као и списак стручњака који ће их реализовати као и рокове за реализацију задатака),
3. формирање основне групе за заштиту (професионалци задужени за реализацију мера из плана заштите),
4. израду резервног плана (алтернативни кораци ако планиране мере не дају очекивани резултат или их није могуће спровести),
5. одређивање начина праћења ефеката (начини међусобног обавештавања и мерења ефеката).
6. Ревизиона конференција се обавезно организује у периоду од највише три месеца након прве и треба да резултира измењеним планом заштите изузев када је насиље у потпуности заустављено.
7. Центар за социјални рад Врбас ће, када се процени, да су живот и здравље детета непосредно угрожени предузети мере неодложне интервенције чији је циљ осигурање безбедности детета.
8. Стручни радник Центра за социјални рад - водитељ случаја ће организовати хитне консултације тима Центра за социјални рад Врбас представника Полицијске станице Врбас и евентуално другог стручњака који је укључен у рад са дететом или породицом.
9. Тим Центра за социјални рад ће, када се то на консултацијама процени као целисходно, добити асистенцију полиције приликом издвајања детета из природне или хранитељске породице, односно установе.
10. Општина Врбас ће обезбедити средства за финансирање свих трошкова који су неопходни приликом хитне интервенције.

VII

КООРДИНАЦИЈА РАДА НА ПРИКУПЉАЊУ ДОКАЗА ЗА СУДСКО ПРОЦЕСУИРАЊЕ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ И ЖЕНА У ПАРТНЕРСКИМ ОДНОСИМА У ПОСТУПАЊУ ПО НАЛОЗИМА ПРАВОСУДНИХ ОРГАНА

1. Лекари надлежне службе Дома здравља ће детаљно описати физичке повреде жртве насиља у породици. По процени упутиће жртву на специјалистичке прегледе ради медицинског збрињавања, али и ради добијања валидног уверења о претрпљеним повредама за потребе судских процеса.

Лекар ће поучити и упутити жртву психологу или психијатру ради процене утицаја злостављања на ментално функционисање и ментално здравље.

2. Центар за социјални рад ће покренути поступак за изрицање мера заштите од насиља у породици, на образложен предлог стручњака Центра за социјални рад Врбас у складу са планом услуга и уз сагласност жртве насиља.

3. Центар за социјални рад Врбас ће на писани захтев Полицијске станице Врбас, доставити податке из своје евиденције у процесу обезбеђивања доказа за вођење прекршајних и кривичних поступака у ситуацијама насиља у породици.

4. Центар за социјални рад Врбас ће у прекршајном и кривичном поступку, на захтев јавног тужилаштва, надлежног суда и прекршајног суда доставити извештаје о личним и породичним приликама, утврђеном насиљу и процену степена угрожености жртве.

5. Центар ће на захтев надлежног суда доставити извештај о целисходности доношења мера заштите од насиља у породици, и пружити помоћ суду приликом прикупљања доказа.

У циљу давања траженог мишљења, Центар за социјални рад Врбас ће, по процени, затражити од полиције, Дома здравља, предшколских установа и школа, податке о којима они воде службену евиденцију.

Наведене институције ће, због нарочите хитности у поступању прописане Породичним законом РС, тражене податке доставити у року од 24 до 48 сати.

6. Надлежан суд, јавно тужилаштво, полицијска станица и дом здравља су у обавези да по окончању, одговарајућим актом известе Центар о исходу поступка.

VIII

ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ И ДОКУМЕНТАЦИЈЕ О НАСИЉУ У ПОРОДИЦИ

1. У Центру за социјални рад Врбас ће се формирати јединствена база података о насиљу породици.

2. Центар за социјални рад Врбас ће са заинтересованим партнерским организацијама, закључити билатералне протоколе о врсти, садржини, начину размене, заштити и коришћења података о насиљу у породици водећи рачуна о законским овлашћењима и обавезама сваке институције.

IX

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

1. Потписници Споразума ће упознати запослене у свим организационим целинама са преузетим обавезама према другим секторима у локалној средини у процесу изградње координисаног модела спречавања и процесуирања насиља у породици.

Сваки потписник Споразума ће одредити особу за контакт са партнерима ради превазилажења техничких проблема.

Потписници споразума су сагласни да ће састанци мултисекторског тима бити организовани по потреби.

2. Потписници Споразума ће о његовом спровођењу извештавати јавност водећи рачуна о заштити података о личности, посебно личности мал. детета, путем заједничких јавних наступа у медијима, организовања трибина, штампањем и дистрибуцијом флајера и слично. На овај начин сви потписници споразума ће координисано радити и на реализацији превентивних програма у сузбијању насиља у породици и над женама у партнерским односима.

3. Овај Споразум је отворен за приступање других институција и организација које прихватају утврђене принципе и циљеве деловања.

4. Спровођење Споразума ће пратити координационо тело кога чине руководиоци потписника Споразума. Координационо тело ће сазвати и њиме председавати директор Центра за социјални рад Врбас.

5. Овај споразум ступа на снагу даном потписивања.

У Врбасу, 18.02.2015. година

ПОТПИСНИЦИ:

1. Општина Врбас

2. Центар за социјалн рад Врбас

3. Полицијска Станица Врбас

4. Дом здравља Врбас

5. Основно јавно тужилаштво Врбас

6. Основни суд Врбас

7. Прекршајни суд Нови Сад – одељење у Врбасу

8. Актив директора основних и средњих школа у Врбасу

9. Предшколска установа "Бошко Буха"

10. Општа болница Врбас

11. Црвени крст Врбас